

Συμβολαιακή γεωργία

Αυξάνονται οι «γάμοι» αγροτών με βιομηχανίες, αλυσίδες σουπερμάρκετ

Ομάδες παραγωγών με μέλη νεαρής ως επί το πλείστον ηλικίας πετυχαίνουν εκεί όπου απέτυχαν αρκετοί από τους συνεταιρισμούς, που λειτουργούν συχνά με κομματικό ή συνδικαλιστικό χαρακτήρα

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΙΝΤΙΚΑΚΗΣ

Επερνούν τις 150 οι ομάδες παραγωγών που έχουν δημιουργηθεί πανελλαδικά τα τελευταία χρόνια και οι οποίες, με ή χωρίς τη συνδρομή συνεταιρισμών, δραστηριοποιούνται όλο και πιο δυναμικά στη συμβολαιακή γεωργία εντός αλλά και εκτός συνόρων.

Τα επιτεύγματά τους πολλά. Σταφύλια από το Ηράκλειο και την Κόρινθο φτάνουν εδώ και μερικά χρόνια στα ράφια των σουπερμάρκετ Tesco κατόπιν συμβολαίων που έχουν κάνει τουλάχιστον δύο ελληνικές ομάδες παραγωγών με τη βρετανική αλυσίδα.

Η αύξηση 18% των εξαγωγών οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη δράση 150 ομάδων παραγωγών

Σε προϊόν αντίστοιχων συμφωνιών οφείλεται το γεγονός ότι οι γερμανοί καταναλωτές μπορούν πλέον να βρουν μαζικά ποσότητες από ακτινίδια Πιερίας, ρόδια Δράμης, σπαράγγια Καβάλας και Εβρου στα ράφια των γερμανικών αλυσίδων Aldi, Lidl και Tengelmann.

Την ίδια στιγμή η HBH - Pepsico «στρίβει» για τους χυμούς της όλο και περισσότερο πορτοκάλια από την Αργολίδα και τη Λακωνία, η ΕΛΑΪΣ - Unilever «τρίβει» για τις σάλτσες της όλο και περισσότερες ντομάτες από την Αρκαλία και τη Γαστούνη Ηλείας και η Philip Morris χρησιμοποιεί για τα

τσιγάρα της όλο και πιο πολύ ελληνικό χαρτί Ξάνθης, Δράμης και Καβάλας.

Πίσω από τις επιτυχίες αυτές βρίσκονται ομάδες παραγωγών (ΟΠ) με μέλη νεαρής ως επί το πλείστον ηλικίας αγρότες, που σε αντίθεση με πολλούς συνεταιρισμούς, που λειτουργούν συχνά με κομματικό ή συνδικαλιστικό χαρακτήρα, εκείνες έχουν αμιγώς παραγωγικό προσανατολισμό, καταφέροντας να πετύχουν εκεί που απέτυχαν αρκετοί από τους τελευταίους.

Τα στοιχεία επιβεβαιώνουν του λόγου το αληθές. Η αύξηση κατά 18% που κατέγραψαν οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων κατά το α' τρίμηνο του 2013, έναντι του αντίστοιχου του 2012, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη δράση των 150 και πλέον ομάδων παραγωγών.

Ποιος είναι όμως ο λόγος για τη συνεχόμενη αύξηση του αριθμού των ομάδων παραγωγών; Ότι, σε αντίθεση με τους συνεταιρισμούς έτσι όπως τους ξέρουμε μέχρι σήμερα, για τις ομάδες παραγωγών είναι πιο εύκολο να συνάψουν κάποιο είδος συμφωνία συμβολαιακής γεωργίας με βιομηχανίες ή σουπερμάρκετ για τον απλό λόγο ότι τις εμπιστεύονται περισσότερο. Έτσι, υπογράφοντας συμφωνίες με επιχειρήσεις και αλυσίδες, οι ομάδες παραγωγών - και κατ' επέκταση τα μέλη τους - επιτυγχάνουν πιο εύκολη χρηματοδότηση από τον πιστωτικό τομέα. Προσκομίζοντας στις τράπεζες τα συμβόλαια που έχουν με μεταποιητικές βιομηχανίες ή αλυσίδες για την απορρόφηση της σοδειάς τους, εξασφαλίζουν δανειοδότηση που καλύπτει τα καλλιεργητικά έξοδα των μελών τους, τα εργατικά κ.ά. Τέτοια είναι η περίπτωση των ροδακίνοπαραγωγών Ημαθίας και Πέλλας, των βαμβάκοπαραγωγών Ροδόπης και Ξάνθης και των καπνοπαραγωγών της Ανατολικής Μακεδονίας που χρηματοδοτούνται από την Τράπεζα Πειραιώς - ΑΤΕ.

ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΦΟΝ. Το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, προκειμένου να στηρίξει τις ομάδες και να αυξήσει τον αριθμό τους, απλοποιεί περαιτέρω τις διαδικασίες ίδρυσής τους. Τροπολογία που κατατίθεται άμεσα στη Βουλή απαλείφει μια σειρά από αγκυλώσεις της νομοθεσίας, με κυριότερη εκείνη που προβλέπει ότι για να συσταθεί σήμερα μια ομάδα παραγωγών πρέπει να διαθέτει κατ' ελάχιστον 20 μέλη. Στο εξής, εφόσον πρόκειται για προϊόντα

Ποια προϊόντα και πού τα συμβολαιοποιούν

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
 Σπαράγγια	Εβρου, Καβάλας, Ξάνθης κ.ά.
 Ακτινίδια	Πιερίας, Ημαθίας, Πέλλας, Καβάλας
 Κομπόστα ροδάκινου, φρουτοσαλάτες (αχλάδια, σταφύλια, κεράσια)	Ημαθίας, Πέλλας κ.ά.
 Ντομάτα, προϊόντα ντομάτας	Πύργου Ηλείας, Λάρισας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Σερρών
 Επιπροπέδιο σταφύλι	Κορινθίας, Ηρακλείου
 Πορτοκάλια	Αργολίδας, Λακωνίας κ.ά.
 Ρόδι, χυμός ροδιού	Δράμης
 Ντομάτα (τοματή)	Ιεράπετρας
 Καπνιά	Ξάνθης, Καβάλας, Δράμης, Πιερίας

Μεγαλύτερα κέρδη

Τα πλεονεκτήματα των ομάδων παραγωγών, ειδικά όσων έχουν δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια, είναι πολλά. Μικρότερο κόστος παραγωγής, προϊόντα προσαρμοσμένα σε αυτό που ζητά η αγορά, «κλειδωμένες» εκ των προτέρων τιμές για τους παραγωγούς-μέλη τους, συχνή αναδιάρθρωση καλλιεργειών, χρήση λιγότερων φυτοφαρμάκων, ορθολογική χρήση νερού, προστασία εδαφών κ.ά. Για όλους αυτούς τους λόγους οι ομάδες αυτές χρηματοδοτούνται κάθε χρόνο με 10 εκατ. ευρώ, μέσα από τα κοινοτικά προγράμματα του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης.

με ζήτηση σε Ελλάδα και κυρίως στο εξωτερικό, θα επιτρέπεται η σύσταση ομάδας ακόμη και με λιγότερα μέλη. Ταυτόχρονα, απλοποιείται η διαδικασία τήρησης βιβλίων και λογιστικής. Η ίδια τροπολογία επικεφαλής η ξεκαθαρίζει το τοπίο με τους συνεταιρισμούς - σφραγίδες. Πρόκειται για περίπου 6.000-7.000 (δηλαδή το 70%-80%) από τους 8.000 συνεταιρισμούς που υπάρχουν πανελλαδικά. Συγκεκριμένα, η ρύθμιση θα δίνει παράταση 6 μήνες σε όλους τους συνεταιρισμούς προκειμένου να υποβάλουν τα οικονομικά τους στοιχεία στο Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και να διαπιστωθεί η βιωσιμότητά τους. Εως το τέλος του 2013 όσοι ενταχθούν στο Μητρώο θα πρέπει να έχουν αξιολογηθεί και οι Ενώσεις Αγροτικών

Συνεταιρισμών να μετατραπούν σε Αγροτικές Συνεταιρισμούς και σε Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις, στην ουσία δηλαδή σε ιδιωτικές αγροτικές επιχειρήσεις, με βάση ευρωπαϊκά πρότυπα λειτουργίας. Μέχρι σήμερα μόνο... 900 συνεταιρισμοί έχουν προχωρήσει τις διαδικασίες και έχουν εγγραφεί στο σχετικό Μητρώο.

Το βάρος πάντως της πολιτικής του υπουργείου φαίνεται ότι θα δίνεται όλο και περισσότερο στις ομάδες παραγωγών, ειδικά όσων κινούνται δυναμικά στη συμβολαιακή γεωργία. Εκεί εξάλλου επικεντρώνεται και η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) 2014-2020. «Εμπλέει κίνητρα και επιδοτήσεις για τη συνέχιση πολλών μικρών ομίλων παραγωγών σε μεγάλες Ενώσεις Ομάδων Παραγωγών»

ΤΑ ΝΕΑ

Δημήτριος Λαμπράκης (1931-1957)
Χρήστος Δ. Λαμπράκης (1957-2009)

Εκδότης Σταύρος Π. Ψυχάρης
Διευθυντής Χρήστος Μερής

ΤΑ ΝΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οικονομικό ένθετο
της εφημερίδας «ΤΑ ΝΕΑ»

Σύμβουλος Έκδοσης
Αντώνης Β. Καρακούσης

Αρχισυντάκτης
Ζώης Τσώλης - Σεραφεήμ Πολίτης

ομάδες παραγωγών

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ - ΣΟΥΠΕΡΜΑΡΚΕΤ

Lidl, Aldi, Tengelmann (Γερμανία), ελληνικά σουπερμάρκετ*

Aldi, Lidl, ελληνικά σουπερμάρκετ*

Venus Growers και άλλοι μεταποιητές, ελληνικά σουπερμάρκετ*

Κύννος, ΕΛΑΪΣ- UNILEVER, ελληνικά σουπερμάρκετ*

TESCO (Βρετανία), ελληνικά σουπερμάρκετ*

ΗΒΗ- PepsiCo, 3E, ελληνικά σουπερμάρκετ*

Αλυσίδες σουπερμάρκετ Aldi, ΕΔΕΚΑ (Γερμανία)

Ελληνικά σουπερμάρκετ*

Philip Morris, ΣΕΚΕ, Μισιρίν, Μιχαηλίδης

ΚΥΡΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΞΕΑΓΩΓΗΣ

Γερμανία, Ρωσία, Ουκρανία κ.ά.

Γερμανία, και άλλες χώρες ΕΕ

Βρετανία, Ισπανία, Γερμανία, Καναδάς

Γερμανία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ρωσία

Βρετανία, Γερμανία

Χώρες ΕΕ

Γερμανία, Σουηδία, Βέλγιο

Βουλγαρία, Ρουμανία

Χώρες ΕΕ, ΗΠΑ, Αβ. Ευρώπη

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- ΔΡΑΜΑ 1
- ΕΒΡΟΣ 6
- ΚΑΒΑΛΑ 11
- ΞΑΝΘΗ 5
- ΘΕΣ/ΝΙΚΗ 2
- ΗΜΑΘΙΑ 13
- ΚΙΑΚΙΣ 1
- ΠΕΛΛΑ 9
- ΠΙΕΡΙΑ 3
- ΣΕΡΡΕΣ 2
- ΚΑΣΤΟΡΙΑ 1
- ΚΟΖΑΝΗ 4
- ΦΛΩΡΙΝΑ 2
- ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ 1
- ΠΡΕΒΕΖΑ 3
- ΛΑΡΙΣΑ 11
- ΜΑΓΝΗΣΙΑ 5
- ΤΡΙΚΑΛΑ 3
- ΚΑΡΔΙΤΣΑ 1
- ΖΑΚΥΝΘΟΣ 1
- ΑΙΤΩΛΙΑ 4
- ΑΧΑΪΑ 2
- ΗΛΕΙΑ 11
- ΦΘΙΩΤΙΔΑ 4
- ΒΟΙΩΤΙΑ 3
- ΕΥΒΟΙΑ 2
- ΑΙΓΙΝΑ 1
- ΚΟΡΙΝΘΙΑ 6
- ΑΡΓΟΛΙΔΑ 4
- ΜΕΣΣΗΝΙΑ 2
- ΛΑΚΩΝΙΑ 4
- ΧΑΝΙΑ 7
- ΗΡΑΚΛΕΙΟ 8
- ΛΑΣΙΘΙ 3
- ΛΕΣΒΟΣ 1
- ΑΗΜΝΟΣ 2
- ΣΑΜΟΣ 1
- ΓΙΑΡΟΣ 2
- ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ 1
- ΡΟΔΟΣ 1
- ΣΥΝΟΛΟ 154

*Ελληνικά σουπερμάρκετ: ΑΒ Βασιλόπουλος, Σκλαβενίτης, Carrefour, Μασούτης κ.λπ.

ΟΜΑΔΕΣ ΝΤΟΜΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

Η ντομάτα αποτελεί σταθερή αξία στον κάμπο της Ηλείας

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Πριν ακόμη φυτέψουν την ντομάτα στα χωράφια τους, έχουν πουλήσει και το τελευταίο κιλό της παραγωγής τους. Σε μόνιμη βάση δεν έχουν να ανασκουύν για τη σοδειά τους, παρά μόνο για τα τερτίπια του καιρού. Εκατό αγρότες της Πελοποννήσου, μέλη ομάδων παραγωγών της Γαστούνης και της Αμαλιάδας στην Ηλεία, ξεχωρίζουν καθώς έχουν υπογράψει συμβόλαιο αποκλειστικής συνεργασίας με γνωστή βιομηχανία. Στέλνουν στο εργοστάσιο της μία προς μία τις ντομάτες τους, ώστε να γίνουν συμπυκνωμένες χυμός και ντοματοπολτός, που θα διατεθεί σε Ελλάδα και εξωτερικό...

Μεγάλο στα χωράφια με τις καλύτερες ντομάτες. Τουλάχιστον 20 χρόνια τώρα αυτές είναι και το βασικό του εισόδημα, δευτερευόντως έχει αμπέλια και καρπούζια. Στα 49 του σήμερα, ο Θανάσης Ντυμένος διαθέτει 60 ιδιόκτητα στρέμματα, έχει άλλα 80 νοίκιασμένα, όλα φυ-

«Είμαστε μια ομάδα μαζί με τους άλλους παραγωγούς. Χρησιμοποιούμε όλοι τα μηχανήματά μας, μαζεύουμε μαζί τις ντομάτες, συνεργαζόμαστε», λέει ο παραγωγός Θανάσης Ντυμένος (αριστερά). «Έχουμε εξασφαλίσει από την αρχή ότι θα πουλήσουμε το προϊόν μας. Ξέρουμε από την πρώτη στιγμή και την τιμή του, κι αυτό κάνει πιο εύκολη τη δουλειά μας», λέει ο 40χρονος Νίκος Δουλαβέρns

Χιλιάδες στρέμματα βιομηχανικής ντομάτας απορροφά γνωστή εταιρεία από 100 παραγωγούς

τεμένα με ντομάτες, στον κάμπο της Μυρτιάς και στο Παλούκι Αμαλιάδας, στην Ηλεία. Στο τέλος της σεζόν του δίνουν έως και 1.800 τόνους χωρίς ν' ανασκευάσει ότι θα του μείνουν. «Η ντομάτα αυτή είναι βιομηχανική, πουλιέται βέβαια και στη λαϊκή, αλλά σε πολύ μικρές ποσότητες. Και παλαιότερα την έδιναν σε άλλο εργοστάσιο, όμως τώρα τα πράγματα είναι αλλιώς, πιο οργανωμένα. Πλέον εκατό παραγωγοί στην ευρύτερη περιοχή της Γαστούνης έχουμε υπογράψει συμβόλαιο (αναμένεται επίσης) με την εταιρεία ΕλαΪς - Unilever Hellas (προϊόντα Puppario και Knorr) - οι πρώτοι από τα μέσα της δεκαετίας του '90. Σε αυτό ορίζεται ότι θα της διαθέτουμε ολόκληρη την ποσότητα που κάθε χρονιά παράγουμε, αναφέρεται και η μεταξύ μας συμφωνηθείσα τιμή αγοραπωλησίας...», λέει στα «ΝΕΑ».

«Είναι βασικό που ξέρω εκ των προτέρων πού και πόσο θα πουλήσω, και μάλιστα όλη την παραγωγή μου. Στα καρπούζια μου, αντίθετως, που φτάνουν τους 500-600 τόνους ετησίως, από την ώρα που δεν είμαστε στη συμβολαϊκή γεωργία ξεκινάμε να τα πουλήσω και δεν ξέρω αν θα καταφέρω να τα δώσω, ούτε και σε ποια τιμή», αναφέρει ο κ. Ντυμένος.

ΕΠΥΘΥΜΗΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ... «Είναι σπουδαία υπόθεση για εμάς ένα τέτοιο συμβόλαιο. Είναι, έτσι, εξασφαλισμένα τα λεφτά μας. Αρκεί να μην μας τα χαλάσει ο καιρός - τώρα που ήταν να βρέξει, είχαμε αγωνία. Το 2005, πάλι, που είχε ριζική καλαζή, πάθαμε ολική καταστρο-

800-1.000

ευρώ φτάνει η μέση απόδοση ενός στρέμματος ντομάτας

80-85

ευρώ, κατά μέσο όρο, θα πληρωθούν οι παραγωγοί τον κάθε τόνο, ανάλογα με την ποιότητα τις ντομάτας (κρίτήριο τα περισσότερα οσάκαρα - τα λεγόμενα brix) που θα παράγουν

600

ευρώ ανά στρέμμα ανέρχεται το μέσο κόστος καλλιέργειας ντομάτας ανά στρέμμα

80

στρέμματα, κατά μέσο όρο, φτάνει ο κλήρος των ντοματοπαραγωγών της Γαστούνης, με αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια

60.000

ευρώ και άνω ο ετήσιος τζίρος ενός μέσου παραγωγού

φή...», λέει με τη σειρά του ο 45χρονος Δημόσθενης Τσέλος. Από κοινού με τα δύο αδέρφια του ακολουθούν πλέον τα κνάρια του πατέρα τους, που έβαζε στο παρελθόν ντομάτες. Καλλιεργούν σήμερα 120 στρέμματα, καθένα από τα οποία τους δίνει από 8 ως και 12 τόνους ντομάτας. Το 2001, μάλιστα, έφεραν την πρώτη ντοματομηχανή στην Πελοπόννησο. «Κόστισε πολλά λεφτά, ήταν και δύσκολο να μάθουμε να τη δουλεύουμε. Αλλά χωρίς τέτοιες κινήσεις - εξοπλισμό δεν μειώνει το κόστος. Με αυτή μαζί με τον πλέον και τις ντομάτες άλλων αγροτών. Ουσιαστικά, είμαστε ομάδα, ο ένας βοηθά τον άλλον και όλοι μαζί - και οι έξι - φτάνουμε τους 6.000 τόνους», σημειώνει.

Συγκεκριμένο πλάνο με την εταιρεία ΕλαΪς - Unilever Hellas και το εργοστάσιό της στη Γαστούνη ακολουθούν οι 100 ντοματοπαραγωγοί. Φυτεύουν την ντομάτα και αντίστοιχα την κόβουν ώριμη καθέναν τους με χρονική σειρά, με βάση τις εργασιακές ανάγκες. Στο πλαίσιο του πρώτου προγράμματος αειφόρου καλλιέργειας ντομάτας που υλοποιεί από το 2011 η εταιρεία, οι ντοματοπαραγωγοί της Γαστούνης κόθισαν μέχρι και στα θρανία, προκειμένου να επιμορφωθούν από γεωπόνους. Παράλληλα, απέκτησαν με έξοδά της και τον απαραίτητο εξοπλισμό, π.χ. παγίδες, ώστε να ειδοποιούνται με SMS στο κινητό τους μέσω υπολογιστή για τον αριθμό των εντόμων που απειλούν τα χωράφια τους και ανάλογα να φεκαδίζουν. Έχουν βάλε και λιστίμετρα, όργανα που τους δείχνουν πόσο είναι κάθε φορά το άζωτο, ο φωσφόρος και το κάλιο στο κτήμα τους, αν χρειάζεται ή όχι να συμπληρώσουν σε λιπάσματα. Τέλος, έβαλαν και μετεωρολογικό σταθμό, που μετρά την πλάκκη ακτινοβολία, τη βροχόπτωση, την ταχύτητα ανέμου, τη θερμοκρασία και τη σχετική υγρασία σε αέρα και έδαφος.

γών, προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω η αποτελεσματικότητά τους, προβλέπει και η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική που τίθεται σε εφαρμογή από του χρόνου. Ειδικά στην Ελλάδα του μικρού κλήρου που συνεπάγεται υψηλό κόστος παραγωγής, τα νέα αυτά προγράμματα συνιστούν πραγματική ευκαιρία», λέει στα «ΝΕΑ» ο υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης Αθανάσιος Τσαυτάρης.

ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Με μακροχρόνιες συμφωνίες συμβολαϊκής γεωργίας με παραγωγούς δουλεύουν πλέον ολόκληρα περισσότερα και τα σουπερμάρκετ, ελληνικά και ξένα. Τέτοια είναι η περίπτωση της ομάδας παραγωγών Νότος στην Ιεράπετρα του Νομού Λασιθίου, που καλλιεργεί

μεταξύ άλλων μαύρη ντομάτα - ένα νέο για τα ελληνικά δεδομένα είδος - και ντομάτα σε τοαμπί, διανεμόντας το 75%-80% της παραγωγής της σε ελληνικά σουπερμάρκετ, όπως λέει στα «ΝΕΑ» ο πρόεδρος της Αντώνης Βλαζουσιώτης. Διαφορετικά είναι η περίπτωση της ομάδας Αμμου Βέροιας Νέος Αλιόμυλος. Τα ροδάκνι, νεκταρίνια, απινέδια και κεράσια που παράγουν τα μέλη της εδράγονται σε κάρες της ΕΕ, των Βαλκανίων και της Αβ. Ευρώπης μέσω από συμφάσεις με τις αλυσίδες Lidl, Mercator (Σλοβενία), Κοζυμπ (Κροατία). Ταυτόχρονα, μέσω μεγάλων εταιρειών διανομής διενδών, σαν τις Fruita Viva και Kurfer, τα προϊόντα της ομάδας φτάνουν στα σουπερμάρκετ Aldi, Rewe, Netto και Tengelmann.